

Sensorveiledning

NOR4460 – Motiv- og temastudium i nordisk litteratur D. V24

Kort om emnet

Emnet tar for seg et utvalg litterære tekster fra det nordiske språkområdet som samler seg omkring felles motiver og tematikk, for eksempel natur, nasjon, gudsforhold, kjærlighet, kjønnsroller.

Tema V24

Topografi og trolldom

Noreg var i tidleg nytid kjend for havmonster, trolldom og farlege malstraumar. Dette er tema i topografiske bøker og reiseskildringar på 1500-, 1600- og 1700-talet. Desse verka viser særleg interesse for Nord-Noreg, ein landsdel som forfattarane meiner er full av vedunderlege naturfenomen. Denne litteraturen tek til med Olaus Magnus' Historia om de nordiska folken, går igjennom Nordlands Trompet av Petter Dass og når eit toppunkt med Erik Pontoppidans Norges naturlige historie. Den topografiske litteraturen rommar dei fyrste skandinaviske bøkene som blir internasjonalt kjende og omsette til ulike språk. Det fanst flest topografiske verk om Noreg – og denne litteraturen er omtala som startpunktet for ei sjølvstendig norsk litteraturhistorie.

Vi har fokus på desse motiva: Forunderlege fiskeslag og kvalar i havet og Moskstraumen i Lofoten – som var eit av dei meste kjende naturfenomena i Skandinavia i tidleg nytid. Vi undersøker også synet på samar i denne tidsperioden. Vi ser til dømes på korleis Peder Claussøn Friis skildrar samane som farlege trollmenn og korleis vi etter kvart får meir realistiske portrett av urfolket i nord. Vi ser òg på korleis den topografiske litteraturen endrar seg gjennom hundreåra: Frå ein litterær strategi med fokus på curiosa, det vedunderlege, til eit fokus på truverde, kredibilitet og rasjonell metode. Vi opnar emnet med å undersøkje spiren til den topografiske sjangeren i det norrøne Kongsspegelen og korleis motiv og sjanger lever vidare i skjønnlitterære verk av Edgar Allan Poe og Herman Melville på 1800-talet og Øyvind Rimbereid i vår tid.

I og med at bøkene er skrivne på eldre skandinaviske språk, les vi berre utdrag av verka. Nokre av desse verka finst i modernisert utgåve, så ein del av pensum er på moderne norsk. Pensum inneheld òg fascinerande kart og illustrasjonar frå tidsperioden.

Pensum består av 6-10 litterære verk og 300-400 sider teori, sekundær- og faglitteratur. Oversikt over pensum finnes på emnesiden for hvert semester.

Læringsutbytte:

Hva lærer du?

Etter fullført emne skal studentene kunne:

redegjøre for et motiv eller temas utvikling over tid

sammenlikne forskjellige litterære framstillinger av samme motiv eller tema

analysere et verk med fokus på et utvalgt motiv eller tema

demonstrere kjennskap til tidligere forskning ved å trekke relevant sekundærlitteratur inn i en tekstanalyse

utvikle en original tolkning av et (eller flere) verk fra pensum

Eksamenstekst:

Hjemmeeksamen, ca. 8 sider, inkl. litteraturliste. Bruk Times New Roman 12. punkt og linjeavstand 1,5.

Velg en av oppgavene nedenfor.

1. Sammenlign framstillinga av Moskstraumen i tre verk på pensum. Vis da hvordan begrep som vidunder og kredibilitet styrer framstillinga.

2. Gjør greie for framstillinga av samer i topografiske verk på pensum. Vis hvilken metode for kunnskapservvelse forfatterne legger til grunn for framstillinga, og vis eksempel på epistemologisk uro i møte med samene.

Sensor vil få oversendt de viktigste Powerpointene slik at han/hun kan orientere seg i pensum. Begrep som «vidunder», «kredibilitet», «epistemologisk uro» tar utgangspunkt i teori for dette kurset: *Wonders and the Order of Nature, 1150-1750* av L. Daston / K. Park; *Travel Writing* av Thompson, C.

Kandidaten må i begge oppgavene tolke de utvalgte tekstene med bakgrunn i disse begrepene. De må påvise i tekstene en generell overgang i kunnskapservvelse i denne tidsperioden, fra renessansens og humanismens vekt på lærdom fra klassiske autoriteter til empirisk kunnskapstilegning gjennom sansane.

Denne karakterskalaen kan brukes:

[Fagspesifikke karakteromtalar nordisk - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](https://www.uio.no)